

การเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) ของประเทศไทย

ภูมิหลัง

- ไทยและ OECD มีความร่วมมือมายาวนานกว่า ๒๐ ปี นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ที่ไทยเข้าร่วมโครงการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) และมีความร่วมมือที่เข้มแข็งมากขึ้นในปี ๒๕๖๑ เป็นต้นมา ผ่านการดำเนินโครงการ OECD-Thailand Country Programme (CP) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ไทยเข้าถึงองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีของ OECD ส่งเสริมการปฏิรูปของไทยหลากหลายสาขา อาทิ หลักธรรมาภิบาล ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาทุนมนุษย์ และการฟื้นฟูสีเขียว โดยปัจจุบัน ไทยและ OECD อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการ CP ระยะที่ ๒ โดยมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และกระทรวงการต่างประเทศ (กต.) เป็นหน่วยงานประสานหลัก กำหนดเสร็จสิ้นโครงการในปี ๒๕๖๙
- เมื่อปี ๒๕๖๕ คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ กต. ศึกษาถึงความพร้อม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการเข้าเป็นสมาชิก OECD ซึ่ง กต. ได้จ้างสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (TDRI) ศึกษาเรื่องดังกล่าว โดยผลการศึกษาพบว่า ไทยจะได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกแบบ full member มากกว่า non-member
- จากการดำเนินความร่วมมือที่เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้ไทยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐาน OECD ในระดับหนึ่ง กอปรกับผลการศึกษาของ TDRI นั้น สศช. จึงประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลการประเมินความพร้อมและความเห็นของหน่วยงานต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิก OECD เพื่อประกอบการเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ เห็นชอบต่อร่างหนังสือแสดงเจตจำนงของประเทศไทยในการเข้าเป็นสมาชิก OECD พร้อมทั้งมอบหมายให้ สศช. และ กต. เป็นหน่วยงานประสานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย
- เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ กต. ได้ยื่นสำเนาหนังสือแสดงเจตจำนงฯ ลงนามโดยนายกรัฐมนตรี ให้กับ OECD ซึ่งถือเป็นการสมัครเข้าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ และเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๗ คณะผู้แทนไทยได้เดินทางไปยังสำนักงานใหญ่ OECD กรุงปารีส เพื่อยื่นต้นฉบับหนังสือดังกล่าว และเข้าร่วมการหารือวาระพิเศษร่วมกับคณะมนตรี OECD (OECD Council) เพื่อขอรับการสนับสนุนในการเข้าเป็นสมาชิกและเริ่มกระบวนการพิจารณาโดยเร็ว
- เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ คณะมนตรี OECD มีมติเปิดกระบวนการการหารือ (accession discussions) กับประเทศไทยเพื่อเข้าเป็นสมาชิก OECD^๑ และเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ OECD ได้เผยแพร่แผนการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิก (Accession Roadmap)^๒ ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่ระบุเงื่อนไข ข้อกำหนด และขั้นตอนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย
- เมื่อวันที่ ๒๙ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ เลขาธิการ OECD เดินทางเยือนไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเปิดตัวกระบวนการหารือเพื่อเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย และได้ส่งมอบแผนการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิกให้กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในกิจกรรมดังกล่าวยังมีการเสวนาสร้างความตระหนักรู้ในการเข้าเป็นสมาชิก OECD โดยมีผู้แทน สศช. สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ OECD ร่วมเสวนา และมีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และสื่อมวลชนเข้าร่วมรับฟัง

^๑ <https://www.oecd.org/newsroom/oecd-increases-engagement-with-southeast-asia-further-opens-accession-discussions-with-thailand.htm>

^๒ [https://one.oecd.org/document/C\(2024\)118/FINAL/en/pdf](https://one.oecd.org/document/C(2024)118/FINAL/en/pdf)

- ในโอกาสนี้ เลขาธิการ OECD ยังได้เข้าเยี่ยมคารวะนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๒ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) เพื่อหารือประเด็นความร่วมมือ และบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ในการสนับสนุนกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทยอีกด้วย
- ปัจจุบัน ไทยมีสถานะเป็นประเทศผู้สมัครซึ่งอยู่ในกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD (accession candidate country) สามารถเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการ OECD และคณะทำงานอื่น ๆ ได้ทั้งหมดยกเว้นวาระการประชุมที่เป็นความลับ และสามารถเข้าถึงเอกสารได้ทั้งหมดแต่ไม่สามารถร่วมตัดสินใจได้นอกจากนี้ ไทยได้เข้าเป็นภาคีตราสารทางกฎหมายของ OECD จำนวน ๑๒ ฉบับ^๓ จาก ๒๗๓ ฉบับ^๔ และจะเข้าเป็นภาคีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD

กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย

กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย แบ่งเป็น ๒ กระบวนการหลัก ๑๐ ขั้นตอนย่อย ดังนี้

- กระบวนการสมัครเข้าเป็นสมาชิก ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) ประเทศผู้สมัครยื่นหนังสือแสดงเจตจำนงอย่างเป็นทางการในการสมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยเลขาธิการ OECD จะแจ้งเรื่องไปยังคณะมนตรี OECD ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกทั้ง ๓๘ ประเทศ (๒) เลขาธิการ OECD จัดทำข้อมูลของประเทศผู้สมัครตามกรอบการพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิก OECD (OECD Framework for the Consideration of Prospective Members)^๕ ให้กับคณะมนตรี OECD (๓) คณะมนตรี OECD พิจารณาข้อมูลดังกล่าวเพื่อประกอบการตัดสินใจการเปิดกระบวนการการหารือเพื่อเข้าเป็นสมาชิกให้กับประเทศผู้สมัคร (๔) เมื่อคณะมนตรี OECD มีมติเห็นชอบเปิดกระบวนการการหารือฯ และประเทศผู้สมัครตอบรับเข้าร่วมแล้ว เลขาธิการ OECD จะจัดทำแผนการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิกให้กับประเทศผู้สมัครต่อไป
- กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก (accession process) ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน ได้แก่ (๕) ภายหลังจากที่ได้รับแผนการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิกแล้ว ประเทศผู้สมัครต้องยื่น Initial Memorandum ซึ่งเป็นข้อมูลประเมินความสอดคล้องในเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติของประเทศผู้สมัครกับมาตรฐานของ OECD^๖ (๖) การประเมินทางเทคนิคเชิงลึก (Technical Reviews) ร่วมกับคณะกรรมการ OECD จำนวน ๒๖ คณะ โดยคณะกรรมการจะให้ข้อเสนอแนะแก่ประเทศผู้สมัครในการปรับมาตรฐานและประเมินความมุ่งมั่นและความสามารถของประเทศผู้สมัครในการปฏิบัติตามตราสารทางกฎหมายของ OECD (OECD Legal Instruments) รวมถึงนโยบายและแนวปฏิบัติของประเทศผู้สมัครเมื่อเทียบกับนโยบายและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของ OECD (๗) เมื่อผ่านการประเมินแล้ว คณะกรรมการจะนำเสนอข้อคิดเห็นทางการ (Formal Opinion) ซึ่งเป็นการสรุปผลการประเมิน และประเทศผู้สมัครยื่น Final Statement ต่อคณะมนตรี OECD (๘) คณะมนตรี OECD มีมติเอกฉันท์ และออกหนังสือเชิญประเทศผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก (๙) ประเทศผู้สมัครและ OECD ลงนามความตกลงการเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งถือเป็นการยอมรับข้อผูกพันทางกฎหมาย และ (๑๐) เข้าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ โดยให้วันที่ยื่นฝากความตกลงฯ ให้กับรัฐบาลฝรั่งเศส เป็นวันที่เข้าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ ระยะเวลาของกระบวนการเข้าเป็นสมาชิกไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความสามารถของประเทศผู้สมัครในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ OECD

^๓ <https://legalinstruments.oecd.org/en/adherences> กดคำว่า Adherent(s)* และเลือก Thailand แล้วกด Search

^๔ <https://legalinstruments.oecd.org/en/>

^๕ <https://www.oecd.org/mcm/documents/C-MIN-2017-13-EN.pdf>

^๖ ปัจจุบัน ประเทศไทยอยู่ระหว่างการเตรียมการในขั้นตอนที่ ๕

ประโยชน์และผลกระทบของการเข้าเป็นสมาชิก OECD

- การเข้าเป็นสมาชิก OECD เต็มรูปแบบจะทำให้ไทยได้รับประโยชน์ในหลายด้าน อาทิ การปฏิรูปโครงสร้างหลายมิติและมีมาตรฐานเทียบเท่าสากล การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและโอกาสเข้าถึงตลาดประเทศสมาชิก การเข้าถึงฐานข้อมูลเศรษฐกิจโลกที่หลากหลาย การได้รับคำปรึกษาและความช่วยเหลือทางวิชาการจาก OECD และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและส่งเสริมบทบาทไทยในเวทีโลก อย่างไรก็ตาม การเข้าเป็นสมาชิกอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในบางเรื่อง โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากการเข้าเป็นภาคีตราสารทางกฎหมายของ OECD ที่มีผลผูกพันกฎหมายภายในประเทศของไทย (legally binding) อาทิ การแข่งขันทางการค้าและบริการที่เพิ่มสูงขึ้น ความผันผวนต่ออัตราแลกเปลี่ยนจากการไหลเข้าออกของเงินทุนระยะสั้น และการเปิดเสรีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทั้งนี้ OECD เปิดให้ประเทศสมาชิกสามารถจัดทำข้อสงวนการลงทุนในบางกิจการให้เฉพาะผู้ประกอบการภายในประเทศได้ รวมถึงการเจรจาขอจัดทำข้อสงวนอื่น ๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ ซึ่งไทยจะต้องดำเนินการภายในประเทศเพื่อลดผลกระทบดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเข้าเป็นสมาชิก OECD อย่างเต็มรูปแบบ

เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชนของ OECD (Business at OECD: BIAC)

- เป็นการรวมกลุ่มของผู้แทนภาคเอกชนจากประเทศสมาชิก OECD มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของ OECD ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรอบด้าน อาทิ การปกป้องตลาดเสรี การแก้ไขแรงงานขาดทักษะ การส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศ การสร้างความยืดหยุ่นด้านสาธารณสุขและอาหาร การพัฒนานโยบายดิจิทัล เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือและการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายภาคธุรกิจชั้นนำระดับโลก อาทิ B7 B20 และสภาที่ปรึกษาธุรกิจอาเซียน (ASEAN BAC)
- การเข้าเป็นสมาชิก OECD จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนในการปฏิบัติตามมาตรฐาน OECD ซึ่งจากกรณีตัวอย่างประเทศเกาหลีใต้ที่ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการเข้าเป็นสมาชิคนั้น สามารถทำให้ประเทศได้รับความเชื่อมั่นจากนักลงทุนและมีพลวัตทางธุรกิจสูง ทั้งนี้ ผู้แทน OECD พร้อมให้การสนับสนุนและเชิญชวนให้ภาคเอกชนไทยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการให้ได้มากที่สุด ผ่านการดำเนินความร่วมมือกับ BIAC
- ปัจจุบัน คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) มีสถานะเป็น Observer ใน BIAC^๔ ซึ่งเป็นสถานะสำหรับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก OECD รวมถึงประเทศ Accession Candidate Country โดยภาคเอกชนไทยสามารถเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับภาคธุรกิจเอกชนประเทศต่าง ๆ ตลอดจนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เป็นพันธมิตรกับ BIAC เพื่อนำไปสู่การออกแบบนโยบายของ OECD ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และยังช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนไทยในการสนับสนุนกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD อีกด้วย

การขับเคลื่อนการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย

- ที่ผ่านมา สศช. ในฐานะหน่วยงานประสานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย ได้จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ให้กับหน่วยงานภาครัฐเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ และให้กับภาคเอกชนเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของภาครัฐในการขับเคลื่อนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ตลอดจนเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการ SMEs สามารถแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะกับภาครัฐ ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินการของไทยอย่างเป็นองค์รวม

^๔ <https://www.businessatoecd.org/global-network>

- สศช. ได้เผยแพร่ผลการจัดกิจกรรมดังกล่าว คลิปวิดีโอ infographics และข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย บนเว็บไซต์และ YouTube ของ สศช. รวมถึงการผลิตสื่อในรูปแบบรายการ podcast ผ่านช่อง YouTube “Let’s Get Global เรื่องเล่าเคล้าความรู้” ซึ่งเป็นรายการที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศที่ สศช. รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงเรื่องการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทยด้วย
- เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๗ นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๔๐๓/๒๕๖๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย และจะมีการจัดประชุมคณะกรรมการกำกับฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ ในโอกาสแรก เพื่อพิจารณาการแต่งตั้งคณะกรรมการ ภายใต้คณะกรรมการฯ จำนวน ๓ คณะ เพื่อดำเนินการด้านการขับเคลื่อนภายในประเทศ ด้านการสร้าง ความสัมพันธ์กับ OECD และด้านการปรับกฎหมายและกฎระเบียบ รวมทั้งการพิจารณาออบหมาย หน่วยงานหลักในการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการ OECD จำนวน ๒๖ คณะที่จะประเมินการเข้าเป็น สมาชิกของไทย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเริ่มดำเนินการขับเคลื่อนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทยอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

* * * * *

กองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

bit.ly/43SdmE0

เว็บไซต์ TH2OECD